

Jaarverslag 2019

Stichting De Binnenvest

Inhoud

0. Inleiding	2
1. Kerngegevens en –activiteiten	4
2. Kerngegevens cliënten	5
3. Prestaties in het kader van de subsidieafspraken	8
4. Samenwerking met stakeholders	18
5. Innovatieve projecten	19
6. Financiële informatie	20

Inleiding

De maatschappelijke zorg die De Binnenvest biedt, is aan verandering onderhevig. We hebben enerzijds te maken met een groeiende en veranderende vraag naar opvang in ons werkgebied, van oorsprong de regio Zuid-Holland Noord.¹ Anderzijds zijn de beleidskaders waarbinnen wij werken sterk aan verandering onderhevig. Dit heeft in 2019 duidelijke gevolgen gehad voor de inrichting van onze dienstverlening en onze organisatie. Daarnaast is de financiële impact van deze veranderingen voor het eerst goed zichtbaar geworden.

Sinds 2017 werkt De Binnenvest met de gemeente Leiden als centrumgemeente en de gemeenten in de regio aan de uitvoering van een vernieuwd regionaal beleidskader voor de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen.² Het Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland dat is afgesloten tussen alle gemeenten en De Binnenvest biedt de praktische vertaling van de beleidsdoelstellingen in targets voor de periode 2018-2021. Toegewerkt wordt naar een nieuwe inrichting van de maatschappelijke zorg per 1 januari 2022, inclusief een herverdeling van middelen. Deze herverdeling van middelen loopt voor wat betreft de middelen maatschappelijke opvang vooruit op de herverdeling van middelen vanuit het rijk.

De Binnenvest is met alle gemeenten in de regio steeds in gesprek over de decentralisatie van ons zorgaanbod. Kleinschalige voorzieningen voor opvang en beschermd wonen, in diverse vormen, worden binnen steeds meer gemeenten gerealiseerd. Dit is een belangrijke stap op weg naar de noodzakelijke vernieuwing van de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen. Ondertussen is het aantal cliënten met een vraag om opvang nog steeds groeiend. Deze trend zien we al een aantal jaar, niet alleen in onze regio, maar ook landelijk en zelfs in Europees verband. Wij werken aan het voorkomen van instroom in de opvang en aan een snellere uitstroom, terwijl er meer vraag dan ooit is naar opvang.

De maatschappelijke context is dynamisch en complex. Ondanks het feit dat een economische crisis of de gevolgen daarvan in 2019 niet actueel speelden, kent de Nederlandse samenleving een groeiende groep mensen die langdurig te kampen heeft met armoede en sociale uitsluiting. Daarnaast is er sprake van woningnood en is het zorglandschap sterk aan verandering onderhevig, hetgeen er voor zorgt dat zich nieuwe groepen aandienen in de opvang. De diversiteit in de zorgvraag neemt toe en noodzaakt ons nog intensiever de samenwerking met andere partijen te zoeken. Gemeenten, zorgaanbieders en andere betrokken partners staan voor de uitdaging om met beperkte middelen goede oplossingen te bedenken: oplossingen die zijn gericht op het zoveel mogelijk beperken van de instroom en het versnellen van de uitstroom.

We hebben deze ontwikkelingen geadresseerd in de strategische Binnenvest-agenda,³ waarin wij de volgende vijf doelen hebben geformuleerd:

¹ Ons werkgebied omvat inmiddels ook een deel van de regio Haaglanden 6, te weten Leidschendam-Voorburg, Wassenaar, Zoetermeer, Voorschoten en de regio Haaglanden 4, te weten Delft, Westland, Oostland.

² Beleidskader Maatschappelijke Zorg 2017-2025.

³ Strategische agenda De Binnenvest 2017-2020: Van maatschappelijke opvang naar maatschappelijke zorg.

1. Preventie van huisuitzetting
2. Voorkomen van instroom in de opvang
3. Goede kwaliteit van zorg en begeleiding ten behoeve van uitstroom
4. Voldoende mogelijkheden voor uitstroom
5. Decentralisatie van opvang en beschermd wonen

In samenwerking met gemeenten, corporaties en zorgpartners hebben wij in 2019 flinke stappen gezet om deze doelen te realiseren.

Organisatieontwikkeling

In lijn met onze visie hebben we de organisatie in 2019 anders ingericht. Door onze ambulante teams gericht te positioneren in de sub regio's, zijn wij laagdrempelig en goed bereikbaar voor zowel onze cliënten als stakeholders. Zo kunnen wij nog beter inspelen op de specifieke vraag van gemeenten naar preventie van dakloosheid en maatwerk begeleiding. Door onze teams meer lokaal in te richten, zijn we goed zichtbaar en present voor daklozen of mensen die met dakloosheid bedreigd worden. De Binnenvest onderscheidt zich voorts door haar deskundigheid in te zetten en kennis te delen, kwaliteit van zorg te leveren en actief de samenwerking te zoeken met gemeenten, corporaties en andere zorgpartijen.

Onze teams worden gefaciliteerd om zo zelfstandig mogelijk te werken, op basis van Kritische Prestatie Indicatoren (KPI's) en binnen kaders. De senior maatschappelijk werker of locatie coördinator is een herkenbaar aanspreekpunt voor stakeholders. Het management team is verantwoordelijk voor de aansturing van de afdelingen:

- Toegang en Verblijf, waarin de 24/7 locaties zijn ondergebracht naast het SPIL en het team Toegang;
- Ambulante Begeleiding, waarin alle ambulante werkende teams in het werkgebied zijn ondergebracht;
- Zorgverkoop en Zorgontwikkeling, waarin de beleidsmedewerkers en methodiekkoches een plek hebben;
- Servicebureau, waarin de medewerkers van het secundaire proces zijn ondergebracht.

Met deze nieuwe inrichting zijn er meer voorwaarden gecreëerd om sturing te kunnen geven aan de gewenste uitstroom uit de maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Zo fungeert het team Toegang en Traject als een vraagbaak voor de organisatie. Dit team vervult ook de coördinerende rol waar het gaat om matching tussen de cliënt en de locatie die het beste aansluit bij de zorgvraag van de cliënt, bij instroom, doorstroom en uitstroom naar een contingent woning. De maatschappelijk werkers, die als casus verantwoordelijken de regie op de zorg voor de cliënt hebben, maken afspraken met de cliënt en belanghebbenden over het zorgplan, de te zetten stappen, en het uitstroom perspectief.

Met de nieuwe inrichting en daarnaast de vernieuwing van de ICT middelen in 2019 is de organisatie nu goed in staat de toekomst het hoofd te bieden.

1. Kerngegevens en –activiteiten

Kerngegevens

De Binnenvest is een stichting voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Wij vierden in 2019 ons 25-jarig bestaan. Eind 2019 hadden wij 179 FTE aan professionals in dienst, die samen met ervaringsdeskundigen en vrijwilligers zorgden voor ruim 1500 cliënten. Er wordt samengewerkt met tal van instellingen en organisaties. Gemeenten, woningcorporaties, sociale wijkteams, zorgfinanciers, schuldhulpverleners, budgetbeheerders en bewindvoerders, toezichhouders, thuiszorg, wijkverpleging, GGZ, maatschappelijk werk, politie, verslavingszorg, woningcorporaties, gespecialiseerde zorgverleners en anderen maken deel uit van ons netwerk.

De medewerkers van De Binnenvest ondersteunen mensen die dak- of thuisloos zijn of dreigen te raken. Het gaat ons erom dat de mensen die zich tot ons wenden met een hulpvraag hun kracht (her)vinden en verder kunnen met hun leven. Indien mogelijk wordt hierbij het eigen netwerk van de cliënt betrokken. Hulp wordt geboden via gespecialiseerd maatschappelijk werk en persoonlijke begeleiding. Wanneer mensen werkelijk dak- en thuisloos zijn geraakt, is er opvang. Er wordt gewerkt met de methodiek Krachtwerk. We kunnen mensen helpen met ambulante begeleiding, opvang, beschermd wonen en dagbesteding. De cliënt staat bij ons centraal. Wij bieden vraaggericht maatwerk in iedere situatie.

De Binnenvest is een WTZI-toegelaten zorginstelling en hanteert de Governancecode Sociaal Werk. De Binnenvest is HKZ-gecertificeerd en verricht met enige regelmaat tevredenheidsonderzoeken onder haar cliënten. De Binnenvest werkt met een eenhoofdige Raad van Bestuur en een Raad van Toezicht. Zij zijn ieder vanuit hun eigen rol verantwoordelijk voor de governance, de vervulling van de maatschappelijke doelstelling en het functioneren van de organisatie. De medezeggenschap wordt vorm gegeven door een Centrale Cliënten Raad (CCR) en een tweetal Decentrale Cliënten Raden (DCR), alle drie met een onafhankelijk ondersteuner. Daarnaast heeft De Binnenvest een Ondernemingsraad zoals voorgeschreven in de Wet op de Ondernemingsraden.

De personele formatie en het resultaat in 2019 laat zich als volgt samenvatten:

	Aantal		€	
	2019	2018	2019	2018
Aantal fte's in loondienst op 31 december	179	171		
Totaal bedrijfsopbrengsten			15.329.722	15.446.199
Totaal bedrijfslasten			17.241.110	15.637.110
Resultaat			-1.907.178	- 190.911

Een nadere toelichting op het resultaat wordt gegeven in paragraaf 4.

Kernactiviteiten

De Binnenvest heeft op basis van financieringsafspraken met de gemeente Leiden als centrumgemeente in 2019 zorggedragen voor:

- dag- en nachtopvang voor alleenstaanden in de regionale voorziening Nieuwe Energie;

- opvang en begeleiding van alleenstaanden in crisiswoningen verspreid over het werkgebied;
- opvang en begeleiding van gezinnen in crisiswoningen verspreid over het werkgebied;
- opvang en begeleiding van jongeren in crisisunits in Leiden;
- outreachend werk voor buitenslapers en marginaal gehuisvesten;
- door cliënten uitgevoerde activiteiten in het kader van het aanbrengen van structuur in de dag;
- verstrekking van postadressen aan dak- en thuislozen;
- voorlichting en advies.

Op basis van contractafspraken met de centrumgemeente, overige gemeenten, het Zorgkantoor, de Dienst Justitiële Inrichtingen en andere partijen heeft De Binnenvest ook zorg gedragen voor:

- beschermd wonen in een setting met 24/7 zorg en veiligheid (Sociaal Pensioen);
- beschermd wonen in de wijk;
- beschermd wonen in een bijzondere woonvorm;
- ambulante woonbegeleiding in diverse woon- en verblijfsituaties.

Deze activiteiten zijn richting financiers apart verantwoord.

Daarnaast zijn met subsidie diverse projecten uitgevoerd die innovatie van de zorg en dienstverlening tot doel hebben.

2. Kerngegevens cliënten

	Unieke cliënten		Verblijfsdagen				Verloop aantal cliënten			
	2019	2018	Aantal bedden per 31-12-19	Aantal bedden per 31-12-18	2019	2018	1-1-2019	In-stroom en doorstroom	Uit-stroom	31-12-2019
Totaal aantal unieke cliënten	1.515	1.526								
Subsidie										
Centrale dag/nachtopvang	410	378	59	59	23.643	23.473	79	331	338	72
Decentrale opvang	68	94	20	35	8.334	15.370	43	25	20	48
Gezinsopvang (aantal gezinnen)	63		39	49			20	43	36	27
- totaal gezinsleden	188	160			24.701	24.890	66	122	111	77
- aantal kinderen in gezinnen	109	95			13.842	15.097				
Jongerenopvang	34	28	14	10	4.502	3.646	16	18	17	17
Cliënten met briefadres volwassenen	326	301					188	138	113	213
Cliënten met briefadres jongeren	107	116					66	41	53	54
Outreachend werk	55	21								
WLZ										
Verblijf	8	7	4	4	1.391	1.733	6	2	4	4
Ambulant	1	2					1	-	1	-
DJI										
Verblijf	51	41	26	30	10.85671	10.593	25	26	14	37
Ambulant	113	118					81	32	68	45

	Unieke cliënten		Verblijfsdagen				Verloop aantal cliënten			
	2019	2018	Aantal bedden per 31-12-19	Aantal bedden per 31-12-18	2019	2018	1-1-2019	In-stroom en doorstroom	Uit-stroom	31-12-2019
WMO										
Verblijf	71	75	49	57	17.825	19.114	54	17	27	44
Ambulant	430	370	67				303	127	119	311
Totaal			278	244		113.916	948	922	921	949

Tabel: Aantallen cliënten, bedden en verloop in 2019

	Unieke cliënten		
	Leidse regio	Rijnstreek	Duin- en Bollenstreek en Katwijk
Decentrale opvang	59	9	-
Gezinsopvang, totaal gezinsleden	142	31	15
Jongerenopvang	30	3	1
Volwassenen met briefadres	300	15	11

Tabel: Aantallen cliënten per subregio

Toelichting

In de tabellen wordt net als in 2018 het aantal cliënten en het verloop zichtbaar gemaakt. De aantallen cliënten zijn geteld per zorgproduct per financieringsvorm. Het gaat in deze aantallen om de cliënten die daadwerkelijk zijn opgevangen en begeleid. Mensen die zich met een vraag om hulp of informatie tot ons gewend hebben maar waarmee geen afspraak over verblijf of begeleiding is gemaakt, zijn niet in deze aantallen meegeteld.

Het aantal unieke cliënten wordt bepaald op basis van de financieringsrapportage uit ons cliëntregistratiesysteem REGAS. Alle cliënten met een traject in 2019 zijn hierin weergegeven. Omdat cliënten gebruik kunnen maken van meerdere producten en door kunnen stromen van de ene naar de andere vorm van verblijf (bv. vanuit de opvang naar beschermd wonen) is het totaal aantal unieke cliënten niet het totaal van het aantal cliënten per zorgproduct. Nieuw is de tabel unieke cliënten per subregio.

In vergelijking met de rapportage 2018 lijkt het aantal unieke cliënten af te nemen. Dit heeft echter te maken met een zuiverder rapportagesystematiek in 2019. Uit REGAS verkrijgen wij nu lijstwerk van de unieke cliëntnummers, gekoppeld aan namen. Hiermee kan geteld worden. Mogelijke dubbel-tellingen zijn er verder uit gehaald door combinaties te maken van het lijstwerk cliëntnummers met andere overzichten naar het type zorgfinanciering en de verblijfsvorm. Op deze wijze zijn alle mogelijke dubbel-tellingen geëlimineerd, teneinde te komen tot het zuivere aantal unieke cliënten. Over

het geheel genomen is er een lichte stijging per zorgproduct te zien, hetgeen laat zien dat de vraag naar opvang opnieuw gestegen is in 2019 met 6%.

Het aantal unieke cliënten in Nieuwe Energie, gebaseerd op de wekelijkse tellijst, is gestegen met 8,5%. Het aantal verblijfsdagen is gebaseerd op het gemiddeld aantal slapers x 365 dagen. In de dagen nachtopvang is er een lichte afname te zien van de gemiddelde verblijfsduur per cliënt. De gemiddelde verblijfsduur bepalen we door het aantal verblijfsdagen te delen door het aantal unieke cliënten. De verblijfsduur is verlaagd van 62 dagen in 2018 naar 58 dagen in 2019. De gemiddelde bedbezetting in Nieuwe Energie is 64,75 bedden in 2019.

Bij de gezinnen en jongeren is een toename in de vraag naar opvang te constateren ten opzichte van voorgaande jaren. De toename van het aantal dak- en thuisloze jongeren in onze regio past in het landelijk beeld. De toename van dakloze gezinsleden is 17,5% en van jongeren 21%. Voor beide groepen zijn we de monitoring aan het optimaliseren. In deze rapportage hebben we een regel toegevoegd voor het aantal gezinnen, inclusief de in- en uitstroom cijfers. In 2019 hebben we 63⁴ gezinnen daadwerkelijk opgenomen in de opvang en in een traject. Het aantal gezinnen dat zich met een hulpvraag tot De Binnenvest wendde, lag echter veel hoger (zie paragraaf 3.4.4).

Ten aanzien van de aantallen cliënten in de decentrale opvang voor volwassen alleenstaanden is een duidelijke daling waar te nemen t.o.v. 2018. Dit lijkt grotendeels veroorzaakt te worden door het zogenaamde omklappen van opvang naar wonen. In 2018 is de Binnenvest immers gestart met het aanbieden van decentrale opvangplekken, waarna in 2019 in een toenemend aantal gevallen sprake is geweest van het omklappen van de opvangplek. Hierdoor kan de cliënt op basis van een huurovereenkomst voor een langere periode zelfstandig verblijven op dezelfde plek, met begeleiding op basis van een Wmo indicatie. Hiermee wordt ruimte voor herstel gecreëerd voor cliënten en vermindert het aantal verhuisbewegingen. Na het uiteindelijk vertrek van de cliënt naar een definitieve woning kan een volgende cliënt weer worden opgevangen op deze locatie. De woning of plek klappt dan weer terug naar de functie opvang. In de tabel is deze nieuwe manier van werken duidelijk terug te vinden in het aantal bedden voor cliënten met een indicatie Wmo ambulant, te weten 67 in 2019. In voorgaande jaren was deze categorie bedden er nog niet. Het aantal unieke cliënten dat is begeleid op basis van een indicatie Wmo ambulant is eveneens gestegen (+16%).

Het aantal justitiële cliënten in beschermde woonvoorzieningen kende een groei van 10 cliënten (24%). Daar staat een lichte daling (-5%) tegenover van het aantal cliënten met een Wmo indicatie voor beschermd wonen.

Het aantal cliënten dat outreachend bereikt en begeleid is, is sterk toegenomen (+162%). Er zijn 18 jongeren bereikt en 37 volwassenen. Het aantal briefadressen neemt toe als gevolg van het hoger aantal cliënten in de Nieuwe Energie. Decentraal neemt het aantal briefadressen af, vermoedelijk vanwege het groeiend aantal decentrale verblijfsplekken.

⁴ Begin 2020 hebben wij gerapporteerd aan de gemeente dat wij 44 gezinnen in de opvang hadden in 2019. Wij hebben in dat aantal alleen de nieuwe gezinnen in 2019 meegenomen, en niet de gezinnen die op 1 januari 2019 reeds in opvang bij ons verbleven.

3. Prestaties in het kader van de uitvoeringsoverkomst met gemeente Leiden

3.1.1 *Ontwikkeling zorgaanbod: decentrale vormen van opvang en wonen*

Gemeenten worden met de doordecentralisatie van de Maatschappelijke Zorg verantwoordelijk voor de ondersteuning en opvang van inwoners die zich in een zeer kwetsbare situatie bevinden door ernstige psychische stoornissen of omdat zij dakloos zijn geraakt. Ter voorbereiding hierop hebben de gemeenten van Holland Rijnland en De Binnenvest een Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang (MO) gesloten en is een investeringsfonds MZ opgesteld. In het Convenant leggen gemeenten en De Binnenvest afspraken vast over het voorkomen van dakloosheid, het bevorderen van uitstroom uit de daklozenopvang en het lokaal huisvesten van frequente gebruikers van de daklozenopvang. Eind 2018 is door De Binnenvest de beweging ingezet naar kleinere, decentrale vormen van opvang. Daarbij is het streven om een variëteit van verschillende opvangmogelijkheden te realiseren verspreid over het werkgebied. In 2019 heeft dit geleid tot het verwerven van een aantal woningen of tijdelijk beschikbare gebouwen.

In de driehoek gemeente, woningcorporatie en De Binnenvest is meer en meer een duidelijke rolverdeling ontstaan. Uitgangspunt is dat burgers van de betreffende gemeente, bij dakloosheid, zo dicht mogelijk bij hun oorspronkelijke omgeving kunnen worden opgevangen. Betrokkenheid van het eigen netwerk blijft daarmee mogelijk en vergroot de kans op maatschappelijk herstel. Speciale aandacht is daarbij uitgegaan naar gezinnen die opvang behoeven. Juist ook wanneer kinderen noodgedwongen in opvang betrokken worden, is het belangrijk dat zij zo mogelijk wel naar hun eigen school kunnen blijven gaan en hun eigen vriendjes en vriendinnetjes kunnen blijven zien.

Deze nieuwe vormen van decentrale opvang vragen ook een actieve communicatie naar de directe omgeving. Gemeenten, woningcorporaties en De Binnenvest zijn daarbij ook samen opgetrokken. De wijze van communicatie varieert van een brief aan omwonenden, tot het organiseren van een of meerdere informatiebijeenkomsten. De ambulante beheerders van De Binnenvest vervullen ook een belangrijke rol in de contacten met de omgeving. Goede bereikbaarheid en snelle respons op vragen van omwonenden zijn daarbij sleutelbegrippen. Niet zelden moest de nodige weerstand in de omgeving worden overwonnen. Vaak speelde daarbij onjuiste beeldvorming een grote rol. In enkele situaties heeft dit ook geleid tot langer durende leegstand van de woning. Daarnaast speelde ook de beperking van de gebruiksbestemming nogal eens een rol. Vaak staat een rijtjeshuis bewoning door slechts 1 huishouden toe. Ook bij de opvang van alleenstaanden in een gezinswoning beperkt zich dat dan tot 1 persoon, tenzij een passende omgevingsvergunning afgegeven kan worden. Wij gebruiken de gezinswoningen graag om meerdere alleenstaanden in op te vangen. Zij delen dan het gebruik van keuken, douche en toilet, maar kunnen ook steun aan elkaar beleven. Het omzetten van de vergunning vraagt ook zorgvuldige communicatie met de omgeving, binnen wettelijke termijnen, en kost dus tijd.

In de in 2019 nieuw verworven woningen heeft De Binnenvest afwisselend de functies van decentrale opvang en tijdelijk wonen met begeleiding gerealiseerd. In principe beslaat de opvang in de eerste periode van crisis drie maanden of zo veel langer als nodig is, met intensieve begeleiding, regie op de zorg, en ambulante beheer. Indien mogelijk en nodig, wordt de woning na de periode van opvang omgeklapt naar zelfstandig wonen met begeleiding. Hiertoe is een (onder)huurovereenkomst ont-

wikkeld die tezamen met een zorgovereenkomst, waarin afspraken worden gemaakt over de begeleiding, door cliënt en Binnenvest worden ondertekend. In principe gaat het hier om een tussenvoorziening. Met de cliënt wordt afgesproken dat hij of zij de woning na maximaal een jaar verlaat. Er is dus nog geen sprake van definitieve huisvesting in deze constructie. Wel wordt met deze constructie voorkomen dat de cliënt na de opvang in de eerste crisis periode alweer moet verhuizen naar een andere plek, of bij gebrek daaraan opnieuw op straat komt te staan. Zo ontstaat meer rust en ruimte voor herstel. De drie maanden opvang in de crisis periode zijn in de huidige woningmarkt te kort om een definitieve of stabiele woonsituatie te kunnen realiseren.

In totaal beschikte De Binnenvest in 2019 over 175 adressen in heel Holland Rijnland voor de uitvoering van haar werkzaamheden. Een deel van deze adressen is gebruikt voor decentrale vormen van opvang, uitstroom uit de centrale opvang en zelfstandig wonen met begeleiding. De nieuw verworven woningen of locaties in 2019 zijn als volgt:

Gemeente	Gerealiseerd aantal units/bedden
Alphen	6/6 (alleenstaanden)
Alphen	1/2 (een gezin)
Roelofarendsveen	2/5 (2 gezinnen, eventueel in combinatie met alleenstaande)
Nieuwkoop	4/4
Leimuiden	1/3 (een gezin)
Totaal Rijnstreek	14 units/20 bedden
Katwijk	1/4 (gezin)
Katwijk	4/4 (alleenstaanden)
Teylingen	2/6 (alleenstaanden, ook geschikt voor gezinnen)
Hillegom	1/1 (alleenstaande)
Totaal Duin- en Bollenstreek plus Katwijk	9 units/15 bedden
Voorschoten	--
Leiden	6/18 (alleenstaanden)
Leiderdorp	1/3 (voor jongeren, ihkv een project)
Totaal Leidse regio	7/21

Tabel : Realisatie decentrale locaties voor opvang en zelfstandig wonen met begeleiding in 2019

In de voorgaande tabel zijn de locaties die in 2019 zijn verworven en zijn in gezet voor beschermd wonen (inclusief scheve huisjes) niet opgenomen. In Alphen is een wissel geweest tussen locaties voor decentraal beschermd wonen en locaties voor crisisopvang. Met de aantallen verworven plekken voor decentrale opvang is deze ambitie uit het Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021 ruimschoots behaald.

In dit convenant zijn concrete afspraken tussen centrumgemeente Leiden, de regiogemeenten in Holland Rijnland en De Binnenvest vastgelegd in de aanloop naar de decentralisatie van de maatschappelijke zorg per 1 januari 2022. Zo lokaal als mogelijk wordt kleinschalige, vraaggerichte ondersteuning en opvang ontwikkeld. Regionaal blijft alleen een vangnet over voor zeer specialistische of acute vormen van opvang en verblijf. De Binnenvest heeft in dit kader ook input geleverd in diverse

overleggen in de voorbereiding op vernieuwd regionaal beleid ten aanzien van maatschappelijke opvang, en in het onderzoekstraject dat gestart is om in beeld te krijgen waar knelpunten zijn in het regionale voorzieningenniveau.

Er is door De Binnenvest en de gemeenten geïnvesteerd in het maken van afspraken inzake stroomlijning van werkprocessen, met als resultaat een werkproces inzake Toegang tot Opvang en een werkproces inzake Begeleiding. Deze werkprocessen zijn met lokale medewerkers van zowel De Binnenvest als van de afzonderlijke gemeenten besproken eind november 2019. Vanaf begin 2020 zullen regelmatig casuïstiek besprekingen plaatsvinden tussen medewerkers van gemeenten en van De Binnenvest, om de uitstroom uit de opvang te stimuleren. Aan uitstroom naar decentrale opvang in de sub regio's zijn voorwaarden verbonden, zoals het direct toegang geven tot: een briefadres; een (voorschot op) een uitkering; bijzondere bijstand; budgetbeheer/schuldhulpverlening; ambulante begeleiding (WMO maatwerkvoorziening).

Eenduidige en concrete afspraken zijn nodig over onder meer:

- de financiering van verbouwingen en overige kosten van decentrale locaties;
- de hoogte van de uitkering (zak- en kleedgeld, daklozenuitkeringen, volledige uitkering);
- de hoogte van de eigen bijdrage van cliënten in de opvang;
- de aansluiting op een aanvraag en indicatie Wmo maatwerkvoorziening (indien van toepassing).

Voor een uitvoeriger beschouwing van de beweging naar decentralisatie van opvang en wonen, ook met knelpunten en mogelijke oplossingen, wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021.

3.1.2 Dagbesteding: ontwikkeling gevarieerd aanbod van interne en externe activiteiten

Dagbesteding is van belang in het herstelproces van cliënten. Bezig zijn, of dat nu met je handen, je hart of je hoofd is, biedt cliënten de gelegenheid te ontdekken waar zij kracht aan onttelen en dat versterkt het zelfvertrouwen. Cliënten in de opvang hebben in 2019 in ruime mate deel genomen aan activiteiten in het kader van dagbesteding. Dagbesteding is intern en extern aangeboden. Activiteiten in het kader van dagbesteding bestaan uit deelname aan sport, meehelpen in de keuken of bij het wegwerken van de was, het schoonmaken van vloeren en interieur op de opvanglocaties, het meewerken in de tuinploeg of de veegploeg in het centrum van Leiden, of het werken aan het opknappen van fietsen en elektrische apparatuur op locaties van Visie-R. Andere vormen van dagbesteding vinden plaats in het kader van maatwerk, waar dit past in het traject van de cliënt. Ook worden afspraken gemaakt met DZB voor de arbeidsmatige dagbesteding van cliënten.

3.1.3 Preventie: voorkomen van dakloosheid en voorkomen van instroom in de opvang

Aan de evaluatie van het convenant Voorkomen Huisuitzetting, voor zover die heeft plaatsgevonden in 2019, heeft De Binnenvest geen herkenbare bijdrage mogen leveren.

Er is door De Binnenvest veel werk gemaakt van het opbouwen van contacten met gemeenten en corporaties, zodat er een gezamenlijke wil ontstaat om voor daklozen die geen 24/7 uur zorg en toezicht nodig hebben een oplossing te vinden binnen de grenzen van de eigen gemeente of het eigen corporatiebezit. Dit heeft onder meer geleid tot uitbreiding van het aantal aangehuurde woningen in 2019.

De Binnenvest biedt ook de mogelijkheid de huur van een woning om te klappen, van huurder naar Binnenvest. Wij nemen de huurovereenkomst in dit geval tijdelijk over van de huurder om deze later, wanneer de woonsituatie weer redelijk stabiel is, terug om te klappen. Dit verzoek tot omklap kan zowel van de huurder als van de verhuurder van de woning komen. Van de mogelijkheid de huurovereenkomst om te klappen naar De Binnenvest is in 2019 een keer gebruik gemaakt.

3.2.1 Toeleiding : zorgmijders actief benaderen en toeleiden naar zorg

De Binnenvest heeft in Leiden een outreachend team. De Binnenvest heeft hier meer formatie op in moeten zetten in 2019 dan afgesproken in de Uitvoeringsovereenkomst, vanwege de caseload van het team. In de regio wordt het outreachend werk in voorkomende gevallen gedaan door het betreffende gebiedsteam van De Binnenvest.

Het outreachend team in Leiden heeft in 2019 55 mensen opgespoord en begeleid. De doelgroep is sterk zorgmijdend, waardoor trajecten langdurig kunnen zijn. Het outreachend team leidt de doelgroep toe naar verschillende soorten zorg. Een belangrijk deel van de cliënten is in 2019 toegeleid naar de dag- en nachtopvang Nieuwe Energie. Anderen zijn in een woning geplaatst waar zij kunnen verblijven met begeleiding en onderhuur. Als cliënt en zijn situatie voldoende stabiel zijn kunnen zij naar een woning waar zij met begeleiding zelfstandig kunnen wonen. Bij een klein aantal cliënten is de begeleiding beëindigd om verschillende redenen. Deze redenen kunnen zijn; uit beeld verdwijnen zonder aantoonbare reden, detentie, of natuurlijk het vinden van een woonadres. Het outreachend team is ook op pad gegaan op verzoek van de gemeente en politie, in de weekeinden en 's avonds.

3.3.1 Inloop

In Leiden is de inloop functie ondergebracht in het SPIL. Gemiddeld lopen hier per dag 3 nieuwe mensen naar binnen met een vraag om informatie of een hulpvraag met betrekking tot het verkrijgen van een briefadres of opvang. Mensen zijn vaak naar het SPIL doorverwezen door ketenpartners, de Sociale Wijk Teams, de gemeente, of de politie. Het SPIL fungeert als briefadres voor jongeren en in voorkomende gevallen voor gezinnen. In de Rijnstreek, de Duin- en Bollenstreek en Katwijk zijn lokaal open inloopsprekuren georganiseerd door de gebiedsteams, vaak gekoppeld aan het briefadres.

3.4.1 Opvang en begeleiding

Nieuwe Energie

Nieuwe Energie voorzag in 2019 op basis van de subsidie afspraken in 59 bedden, waarvan 9 bedden in 1-persoonskamers gesitueerd waren en de overige bedden in gedeelde slaapkamers. Per 31 maart

2019 is gebouw C, de annex bij Nieuwe Energie met plaats voor 36 bedden, definitief gesloten. Uiteindelijk is de gemiddelde bedbezetting over het gehele jaar uitgekomen op 64,75 bedden. Na de sluiting van gebouw C zijn extra veldbedden bijgeschoven in Nieuwe Energie.

De eenpersoonskamers (voorheen doorstroomkamers) in Nieuwe Energie zijn voornamelijk gebruikt ten behoeve van de opvang van cliënten die niet groepsgeschikt zijn, vanwege een hoog risicoprofiel of snelle overprikkeling. GGZ Rivierduinen, Activite wijkverpleging alsmede Brijder Verslavingszorg hebben spreekuren gehouden op Nieuwe Energie. Overige gespecialiseerde zorg is waar nodig georganiseerd.

Maandelijks levert De Binnenvest een rapportage van bedbezetting en in- en uitstroom van cliënten Nieuwe Energie naar gemeenten. Uit deze rapportage Nieuwe Energie 2019 zijn goed en betrouwbaar de aantallen in- en uitstroom van cliënten naar gemeente van herkomst te destilleren. De Binnenvest wil echter een nog scherper beeld hebben van de verschillende cliëntgroepen die in de centrale opvang verblijven. In de bedbezetting worden nu ook degenen geteld die op het laatste moment uiteindelijk niet in de nachtopvang verblijven maar wel een bed bezet houden, de zogenaamde no-shows. Deze no-shows worden met name gezien bij de mensen die een wat grilliger straatleven hebben. Het betreft mensen die doorgaans wat langer op de Nieuwe Energie verblijven, maar soms ook voor langere tijd uit beeld zijn (in de rapportages 2019 noemden we hen draaideur-clieënten; de groep geschorsten heeft hier in de tellingen deels overlap mee).

In de rapportage Nieuwe Energie willen we deze nuancering in de cijfers tot uitdrukking brengen. Vanaf 2020 houdt De Binnenvest de daadwerkelijke bedbezetting bij; hieronder verstaan we de gemiddelde bedbezetting per week van mensen die er echt geslapen hebben. Tegelijk wil De Binnenvest ook de groep zichtbaar houden die er dan weer wel is en dan weer niet. Daar wordt immers door De Binnenvest aardig veel energie en begeleiding in geïnvesteerd. Het team Nieuwe Energie neemt de mensen die op Nieuwe Energie binnenkomen in trajectbegeleiding, maar heeft ook de groep "draaideurclieënten" voor een langere periode onder haar hoede. De caseload van dit team geeft een betrouwbaarder beeld van de daadwerkelijke slapers en de groep cliënten die wat lastiger te vatten is.

Decentrale opvang

Instroom in de opvang van dakloze cliënten met minder complexe problematiek heeft zo veel mogelijk decentraal plaatsgevonden in hiervoor beschikbare woningen. In 2019 zijn wij meer gaan werken volgens een housing first principe, waarbij de eerste maanden opvang is geboden en vervolgens op dezelfde plek de kamer of woning is omgeklapt naar een tussenvoorziening. Op basis van een huurovereenkomst kan de cliënt hier dan nog maximaal een jaar verblijven. In de opvangfase wordt de situatie van de cliënt in kaart gebracht, de hulpverlening opgestart, de uitkering aangevraagd, het zorgplan met dagbesteding en uitstroomperspectief opgesteld. De begeleiding en de woonlasten in deze fase werden in 2019 gefinancierd door de centrum gemeente. Na de opvangfase vond de begeleiding plaats op basis van financieringsafspraken met de lokale gemeente, en werd er met de cliënt gewerkt aan de realisatie van het uitstroomperspectief. We zien dit terug in de aantallen over 2019, waar sprake is van een groei in het aantal cliënten met ambulante begeleiding en een bed via De Binnenvest.

Geconstateerd kan worden dat de bezetting van Nieuwe Energie in 2019 niet is afgenomen conform de ambitie in het Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021. In dit convenant is opgenomen dat het aantal bedden in Nieuwe Energie moest dalen naar 30. De verwachting was immers dat met het inrichten van decentrale opvanglocaties het aantal bedden in Leiden zou kunnen afnemen. Gebleken is dat De Binnenvest met het verwerven van decentrale opvanglocaties de (landelijke) tendens van toename van dak- en thuislozen heeft opgevangen. Tot een reductie van het aantal bedden is het niet gekomen door de netto stijging van het aantal dak- en thuislozen.

Invoering eigen bijdrage

In 2018 is in goed overleg met de gemeente Leiden beleid ontwikkeld dat voorziet in de generieke invoering van een eigen bijdrage van alleenstaande volwassen cliënten voor een plaats in de opvang. Een regeling voor een eigen bijdrage, zowel voor de centrale als de decentrale opvang, sluit goed aan op de Krachtwerkmethodek en de kernwaarden van De Binnenvest. Bovendien was al veel langer sprake van een eigen bijdrage voor jongeren en voor gezinnen. Met de implementatie is gefaseerd gestart op 1 maart 2019. Gedurende de eerste zes maanden werd van cliënten verwacht dat zij de helft van de eigen bijdrage zouden betalen. Per september zou de eigen bijdrage dan verhoogd worden naar het afgesproken niveau. Reflecterend op de ervaringen die we hebben opgedaan met de invoering van de eigen bijdrage, zijn een aantal opvallende aspecten te benoemen:

1. Verschil centrale en decentrale opvang

Er is een verschil tussen centrale opvang en decentrale opvang i.r.t. de eigen bijdrage. Bij de centrale opvangvoorzieningen worden de maaltijden verstrekt en maken cliënten dus geen kosten voor voeding. Bij de decentrale opvang is er echter geen gelegenheid om centraal te koken en ontvangen cliënten voedingsgeld. Beide groepen ontvangen echter voor de periode van opvang een verlaagde dak- en thuislozenuitkering omdat sommige gemeenten zich op het standpunt stellen dat er geen sprake is van woonlasten voor de cliënt. De cliënten in de decentrale opvang zijn daarmee slechter af want houden netto minder over. De Binnenvest is hierdoor ook slechter af, want de woonlasten zijn er wel degelijk en komen voor rekening van De Binnenvest.

2. Verschillen in uitkeringsniveau

Eén van de argumenten voor de invoering van de eigen bijdrage voor alleenstaande volwassenen in de centrale en decentrale opvang is gelijktrekking met de eigen bijdrage die betaald wordt voor opvang door jongeren en gezinnen. De laatste twee groepen ontvangen echter wel een volledige uitkering, in tegenstelling tot de groep alleenstaande volwassenen die opgevangen wordt. Bovendien zijn er verschillen tussen gemeenten waar het gaat om het vaststellen van de hoogte van de uitkering. Gelijkheid in inkomen en eigen bijdrage is belangrijk, en dit principe vraagt om een beslissing ten aanzien van verlaging van de eigen bijdrage danwel aanpassing van het uitkeringsniveau.

3. Hoogte van de eigen bijdrage

De invoering heeft uitgewezen dat de meeste cliënten van Nieuwe Energie wel een halve eigen bijdrage kunnen betalen. Een verhoging naar de volledige eigen bijdrage lijkt echter niet goed mogelijk. Redenen hiervoor zijn: schulden en betalingsregelingen, het opstarten van budgetbeheer en de bijkomende instabiliteit van inkomsten en uitgaven.

De Binnenvest neemt in 2020 een besluit met betrekking tot de eigen bijdrage. Uniformiteit in regelgeving en beleid, voor zowel centrale als decentrale opvang, gerelateerd aan de hoogte van de uitkering voor alleenstaanden, jongeren en gezinnen wordt hierbij in overweging genomen. Tenslotte zien wij een toename in het aantal zorgmijdende buitenslapers en marginaal gehuisvesten dat door ons outreachend teams begeleid wordt. Dit zou erop kunnen duiden dat er een relatie is tussen de invoering van de eigen bijdrage voor opvang en zorgmijdend gedrag.

Alphen24

In Alphen aan den Rijn zijn wij in 2018 van start gegaan met Alphen24, een samenwerkingsconcept met Prodeba, een gespecialiseerde zorgorganisatie voor jongeren. In zelfstandige woonunits in een voormalig bejaardencentrum bood De Binnenvest in 2019 een hybride mix aan van opvang, zelfstandig wonen met begeleiding en beschermd wonen aan dertien cliënten. Prodeba bood op dezelfde verdieping beschermd wonen aan voor dertien jongeren. In de dagelijkse zorg voor de beide cliëntgroepen is intensief samengewerkt. De units op de overige drie verdiepingen zijn door corporatie Woonforte rechtstreeks verhuurd aan nieuwe huurders in een “magic mix”, dat wil zeggen: zogenaamde dragers en vragers zijn door elkaar heen gehuisvest. Wij hebben 24/7 personeel aanwezig op Alphen24 in twee teams.

In 2019 is er een eindverslag voor de pilotfase gepubliceerd met als belangrijkste conclusies:

- Het is het samenwerkingsverband gelukt om een gedeelde visie uit te dragen intern en richting de keten.
- In dit concept van twee verschillende doelgroepen en twee verschillende teams op een locatie zijn sturing en kaders noodzakelijk.
- De ambitie om één team te ontwikkelen is niet gerealiseerd. Er is bewust voor gekozen om de teams hun eigen doelgroep te laten begeleiden, vanwege het verschil in problematiek van de cliëntengroepen en de expertise van de medewerkers. Bereikt is dat de twee teams zich één voelen in de samenwerking, samen zorgen voor de veiligheid en de noodzaak voelen om elkaar te ondersteunen in het werk. Daarnaast zie je dat de teams onderling goed met elkaar om kunnen gaan en dat de sfeer goed is.

Daarnaast is gebleken dat de hybride mix van cliënten, met de verschillende soorten financiering die ten grondslag lagen aan de zorg die zij verkregen, leidde tot een verliesgevende exploitatie. Met de gemeenten is daarom afgesproken dat op deze locatie alleen nog cliënten met een Wmo indicatie Beschermd Wonen geplaatst zullen worden. In de praktijk zijn dit indicaties volgens het principe van scheiden wonen en zorg, waardoor de bekostiging van de beveiliging middels een aanvullende subsidie van de gemeente Alphen een vereiste blijft.

3.4.2 Begeleiding na uitstroom uit de maatschappelijke opvang

Een stabiele leefsituatie realiseren

In de Leidse regio, de Duin- en Bollenstreek en Katwijk vindt begeleiding na de opvang plaats op basis van een Wmo indicatie voor ambulante begeleiding. Als gevolg van de decentralisatie is het aantal cliënten met ambulante begeleiding toegenomen in 2019.

In de Rijnstreek wordt niet gewerkt met Wmo indicaties. De begeleiding bij uitstroom naar een contingent woning heeft plaats gevonden gedurende 13 weken conform de subsidie afspraken. Dit is uitgevoerd door de medewerkers van het Binnenvest gebiedsteam. Daarna is zoveel mogelijk afgeschaald naar Tom in de Buurt. Dit is in 2019 goed verlopen. Op het moment dat een cliënt doorstroomde naar een contingent woning, werd deze zo spoedig mogelijk aangemeld voor overdracht bij het betreffende TOM wijkteam. Na 13 weken sluit De Binnenvest het dossier af en wordt het traject verder ondersteund door TOM. De Binnenvest is een van de acht samenwerkende partijen binnen TOM.

Het contingent aan corporatiewoningen optimaal benutten

In 2019 kreeg De Binnenvest (net als in 2018) 86 contingent woningen toegewezen: woningen die de woningcorporaties in Holland Rijnland toewijzen aan betrokken zorgpartijen op basis van het Convenant Huisvesting Bijzondere Doelgroepen. Een contingent woning kan een cliënt rechtstreeks huren van een woningcorporatie, maar alleen met een driepartijen overeenkomst. De driepartijen overeenkomst bij contingent woningen zorgt ervoor dat drie partijen (in plaats van de gebruikelijke twee) zich verplichten tot het doen slagen van de woonperiode van de huurder: de huurder zelf, de woningcorporatie en de zorgpartij. De driepartijen overeenkomst is twee jaar geldig. In deze twee jaar moet de cliënt begeleiding accepteren van De Binnenvest, evenals verplicht budgetbeheer en dagbesteding.

Als aan het einde van het jaar blijkt dat niet alle contingent woningen zijn verdeeld, kunnen betrokken zorgpartijen deze opvragen. Dit doet De Binnenvest elk jaar. In 2019 kreeg De Binnenvest op deze wijze nog vijf extra contingent woningen toegewezen. Daarnaast heeft De Binnenvest 12 keer een driepartijen overeenkomst afgesloten op verzoek van een corporatie, die de (reguliere) woning alleen wilde verhuren aan een woningzoekende als deze begeleiding zou accepteren.

Door de krapte op de woningmarkt is het voor daklozen zeer moeilijk om woonruimte te vinden, zeker als de cliënt een negatief woonverleden heeft. De contingent regeling biedt dan een uitweg en draagt aldus bij aan een van de opdrachten van de maatschappelijke zorg: versnelde uitstroom uit de opvang.

Tot op heden was de filosofie dat een dakloze een aangeboden contingent woning moest accepteren, waar dan ook in de regio. Daarmee is immers de dakloosheid verholpen. Door de decentralisatie van de opvang naar de gemeenten is hier een verschuiving gaande. Een gemeente zal zijn burgers niet alleen in de eigen gemeente willen opvangen, maar ook herhuisvesten.

3.4.3 Opvang, begeleiding en briefadressen voor jongeren

In 2019 zijn 14 decentrale bedden beschikbaar geweest voor de opvang van jongeren. In totaal zijn hier 34 jongeren opgevangen en daarnaast een aantal in Nieuwe Energie. 117 Jongeren hadden een briefadres en begeleiding. Het aantal adressen voor decentrale opvang is uitgebreid in 2019, maar is nog niet genoeg.

Terugkerend knelpunt bij de eerste crisisopvang van dakloze jongeren is de opstart van de uitkering en de bijbehorende achterstand die opgelopen wordt in het betalen van de eigen bijdrage. Het is een

grote kunst van de outreachend jongerenwerkers de jongeren aan zich te binden, hun vertrouwen te winnen en de jongeren opgenomen te krijgen in de opvang. Bij de aanvraag van de uitkering geldt een wachttijd van 4 weken waarin naar werk gezocht moet worden en een sollicitatieplicht. Dit uitsstel van de uitkering en het vooruitzicht een schuld op te bouwen bij De Binnenvest brengen het risico met zich mee dat de jongere weer de straat op en uit beeld verdwijnt. Het outreachend begeleiden van deze groep jongeren met een complexe hulpvraag kost overigens meer inzet dan geraamd en is niet goed in de subsidieafspraken geborgd geweest in 2019.

In de subsidieafspraken is vastgelegd dat jongeren zes maanden tot een jaar gebruik van de kamer kunnen maken. De gemeente stelt zich op het standpunt dat zo spoedig mogelijk scheiden wonen zorg toegepast moet worden, dit past bij het principe van housing first. Dit betekent dat de jongere na 6 maanden een huurovereenkomst aangeboden krijgt en de indicatie voor Wmo ambulante begeleiding aangevraagd wordt. Groot knelpunt is dat de huur van de woningen op een te hoog niveau ligt voor de jongeren tot 23 jaar in verband met de leeftijdsgebonden huurgrens voor de sociale sector. Huurtoeslag is niet mogelijk bij deze te hoge huren. Dit levert financiële knelpunten op binnen de jongerenopvang.

In 2019 is landelijk het Actieprogramma 100 % Ambitie Dak- en Thuisloze Jongeren ingezet door staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS). Leiden is één van de 14 pilotgemeenten die hierin deelneemt. In Nederland zijn 12.600 jongeren tussen de 18 en 27 jaar dakloos volgens de laatste telling in 2019 van het CBS. Het aantal dak- en thuisloze jongeren is in de afgelopen 10 jaar verdriedubbeld. Bijna de helft van deze jongeren verblijft in de 4 grote steden.

Eerste stap in het actieprogramma is het monitoren van de jongeren. In overleg met de gemeente Leiden hebben we een set definities van typen ondersteuning aan jongeren ontwikkeld die aansluit bij de landelijke definities. Met deze monitor krijgen we 182 unieke jongeren in de Leidse regio in beeld die op de één of andere manier ondersteuning van De Binnenvest ontvangen (briefadres, opvang, begeleid wonen).

Daarnaast is in Leiden een samenhangende stedelijke aanpak tot stand gekomen waarin parallel lopende projecten bijeen zijn gekomen, en waarin De Binnenvest participeert. Rondom schuldenproblematiek van jongeren is het project Debt? To no Debt! na evaluatie in de tweede helft van 2019 hernieuwd opgepakt. Er is een kernteam in Leiden geformeerd (gemeente, Stadsbank, project Ja, Cardea, Binnenvest) dat de meest complexe casuïstiek voorlegt aan het landelijke Doorbraakprogramma om zo tot oplossingen te komen. Deze kunnen dan ook weer tot voorbeeld dienen in andere gemeenten. Daarnaast wordt hard gewerkt aan een integrale werkwijze voor 16 tot 27-jarigen ("1 jongere, 1 plan, 1 regisseur") met focus op het voorkomen en terugdringen van dak- en thuisloosheid onder jongeren in Leiden en de Leidse regio.

3.4.4 Opvang en begeleiding gezinnen

In 2019 hebben we 63⁵ gezinnen in de opvang gehad. Zij werden begeleid bij het op orde brengen van hun leven en zaken en bij uitstroom naar een definitieve woning. Daarnaast hebben wij ook 120 gezinnen gesproken die zich met een hulpvraag bij ons hadden gemeld. Wij proberen opname van gezinnen in de opvang zo veel mogelijk te voorkomen, door in de aanmeld procedure met hen te onderzoeken welke alternatieven er voor hen mogelijk zijn. Hier gaat veel tijd in zitten. We voeren in het belang van deze gezinnen die niet tot de opvang toegelaten worden ook gesprekken met gemeenten, benaderen loketten en zoeken in het netwerk naar alternatieve mogelijkheden.

Bij de opvang van gezinnen vallen de volgende zaken op:

- De toegelaten remigranten- en/of Chavez-gezinnen verblijven veel langer dan gemiddeld in de opvang omdat het zeer lang duurt voor zij hun inkomen op orde hebben door hun komst vanuit het buitenland (gemeente, SVB, belastingdienst). Zonder inkomen op orde kan niet uitgestroomd worden naar een sociale huurwoning.
- Echtscheidingsprocedures duren langer. De aanvraag van de inkomensvoorzieningen duurt langer (bijstand en bijzondere bijstand, UWV, SVB, toeslagen belastingdienst). Soms is ook sprake van een lange wachttijd bij de aanvraag van inschrijving in het GBA.
- Casussen worden complexer, waardoor meer samenwerking geboden is met Veilig Thuis, JGT, GGZ, De Waag, bewindvoerders, etc.

Al deze aspecten zijn van invloed op de verblijfsduur van gezinnen in de opvang. De streefperiode van drie maanden in de opvang is daarom lang niet altijd haalbaar. Daar komt nog bij dat vanwege de woningnood de contingent regeling vaak de enige mogelijkheid is om uit te stromen vanuit de opvang naar een definitieve woning. Voor gezinnen is het zeer ongewenst dat zij meerdere verhuisbewegingen moeten maken. Voor de gezinsopvang zou het beter zijn om voor de eerste opvangperiode met een andere termijn te gaan rekenen, en de crisiswoning om te kunnen klappen naar een tussenvoorziening, of wellicht een echte omklapwoning. Dit zou een nieuwe manier van werken kunnen zijn, die om andere afspraken vraagt met corporaties en gemeenten. Het systeem van de contingent woningen zou hierop aangepast kunnen worden.

3.4.5 Begeleiding briefadres volwassene

Het aantal cliënten met een briefadres is gestegen in 2019 (+9%). In de regio's Duin- en Bollenstreek en Katwijk en de Rijnstreek zijn de aantallen unieke cliënten met een briefadres lager dan in 2018. De stijging in het totale aantal briefadressen is verklaarbaar uit het toegenomen aantal cliënten in Nieuwe Energie. De lagere aantallen in de subregio's laten zich verklaren door de toename in het aantal verblijfsplekken aldaar.

⁵ Begin 2020 hebben wij gerapporteerd aan de gemeente dat wij 44 gezinnen in de opvang hadden in 2019. Wij hebben in dat aantal alleen de nieuwe gezinnen in 2019 meegenomen, en niet de gezinnen die op 1 januari 2019 reeds in opvang bij ons verbleven.

3.4.6 Activering en dagbesteding cliënten Nieuwe Energie

Voor cliënten in de dag- en nachtopvang is het hebben van dagbesteding noodzakelijk voor herstel, activering en participatie. In 2019 zijn cliënten extern aan de slag geweest met dagbestedingsactiviteiten van Visie-R, De Haardstee, DZB en stichting Life Goals. Een aantal cliënten heeft vrijwilligerswerk verricht of had een betaalde baan. Intern zijn sportactiviteiten aangeboden, waar veel belangstelling voor bestond, naast taken in de tuin, de keuken, het huishouden en de receptie. Als onderdeel van onze inspanningen gericht op de vernieuwing van het aanbod aan dagbesteding, is de samenwerking gezocht met een aantal partijen in het kader van de aanbesteding welzijnswerk. Helaas bleef de gunning uit.

4. Samenwerking met stakeholders

De Binnenvest werkt samen met vele partners om de juiste opvang en begeleiding te kunnen bieden aan cliënten. Omdat dakloosheid bijna iedereen kan overkomen en de cliënten van De Binnenvest een zeer diverse groep vormen, werken wij samen met uiteenlopende zorgpartijen. Hierdoor kunnen wij een grote verscheidenheid aan expertise betrekken bij de begeleiding en zorg die nodig is voor onze cliënten. Wij zijn een actieve speler in de lokale netwerken van samenwerkingspartners. Samenwerking met diverse zorgpartners maar ook met de gemeenten in het werkgebied vindt plaats in het kader van kwaliteit van zorg. In het kader van preventie van huisuitzetting, voorkoming van instroom in de opvang en het vergroten van uitstroommogelijkheden, is nauw samengewerkt met gemeenten en woningcorporaties.

Woningcorporaties in de gehele regio zijn voor De Binnenvest belangrijke samenwerkingspartners geweest in 2019. Op grond van de regeling contingent woningen waren ruim 90 woningen beschikbaar voor cliënten die na de periode van opvang nog begeleiding bij het wonen nodig hebben. Ongeveer de helft van deze woningen was voor gezinnen bestemd, de andere helft is naar alleenstaanden gegaan. Deze woningen zijn rechtstreeks door onze cliënten gehuurd van de corporaties, onder de voorwaarde van woonbegeleiding door De Binnenvest door middel van een drie-partijen overeenkomst gedurende een bepaalde periode.

Naast de samenwerking met gemeenten en corporaties is vanzelfsprekend ook samenwerking met andere zorgaanbieders belangrijk. In het kader van onze strategische agenda en in aansluiting op de agenda's van de gemeenten, heeft De Binnenvest in 2019 nauwer contact gezocht met partners op het gebied van de GGZ, de verslavingszorg, de zorg voor (licht) verstandelijk gehandicapten, de jeugd- en jongerenzorg en de thuiszorg. Ook met organisaties met expertise op het gebied van welzijn, vrijwilligerswerk, ervaringsdeskundigheid en arbeid is samengewerkt.

In de Rijnstreek is binnen de coalitie Tom in de Buurt samengewerkt met zeven andere organisaties werkzaam op het terrein van zorg en welzijn. De opdracht is om participatie op een innovatieve manier vorm te geven en de inzet van zware vormen van zorg waar mogelijk te voorkomen. De andere organisaties zijn: Kwadraad, Gemiva, Participe, Kwintes, WIJdezorg, Activite en Ipse de Bruggen. In de Rijnstreek wordt woonbegeleiding aan cliënten op basis van een drie-partijen overeenkomst met een corporatie vanuit het samenwerkingsverband Tom in de Buurt geleverd.

5. Innovatieve projecten

BW Light

Op het gebied van Beschermd Wonen was de opgave onder meer om te zoeken naar nieuwe, kleinschalige woonvormen voor jongeren. Daarbij is het de uitdaging om begeleidingsvormen te ontwikkelen waarbij passende zorg mogelijk is. Dat betekent ook het kunnen op- en afschalen van de inzet van begeleiding, op basis van het scheiden van wonen en zorg. Door een beroep te doen op de eigen kracht van de bewoner of diens omgeving, maar ook door juist de beperkingen daarvan, moet de benodigde begeleidingsinzet per periode kunnen variëren. In 2019 heeft De Binnenvest geparticipeerd in verschillende samenwerkingsverbanden om nieuwe vormen van wonen met begeleiding te realiseren.

In Leiden is in een samenwerking tussen Cardea, Prodeba en De Binnenvest gewerkt aan de voorbereiding voor het betrekken van 2 woningen voor het project BW light. BW light richt zich op jongeren tussen 18 en 27 jaar, die wat betreft hun begeleidingsbehoefte zijn aangewezen op een 24 uren voorziening maar voor wie een traditionele Beschermd Wonen woonvorm eigenlijk een te zware oplossing is. Door kleinschaligheid, onderlinge steun, flexibele begeleidingsvormen en een passende financiering van de zorg, zouden deze jongeren ook in een gewoon huis kunnen wonen. BW light wil daarin voorzien. Gedurende 2 jaar bereiden deze jongeren zich voor op een meer zelfstandige vorm van wonen, met begeleiding.

In 2019 werd een subsidie van de gemeente Leiden ontvangen voor fase 2 van het project BW light. Gedurende deze periode zijn onder meer de volgende thema's door medewerkers en cliënten van de 3 organisaties verder uitgewerkt: cliëntprofielen en intakecriteria, de inzet van ervaringsdeskundigheid (i.s.m. Lumen), samenwerking in de begeleiding, financiering, huisregels, monitoring en verantwoording.

Tegelijk werd binnen Leiden en de Leidse regio gezocht naar geschikte panden om BW light ook in de praktijk te kunnen gaan uitvoeren. Dit bleek een groot knelpunt te zijn. Diverse opties voor een geschikt pand bleken na korte of langere tijd uiteindelijk niet beschikbaar. In de tweede helft van 2019 heeft De Binnenvest een door haar van Ons Doel gehuurde woning beschikbaar gesteld voor BW light. Cardea was in dezelfde periode eveneens in de gelegenheid om een pand voor BW light te bestemmen. Eind 2019 publiceerde de gemeente Leiden de Resultaatovereenkomst Beschut Wonen 2020, waarmee ook een passende financiering voor BW light beschikbaar kwam.

Na een zorgvuldige voorbereidingsperiode in 2019, is begin 2020 een start gemaakt met 5 jongeren op de ene locatie en 4 op de andere. Op een van de locaties is ook gekozen voor de inzet van een excliënte als huis oudste, ter ondersteuning van het onderling verkeer en gezamenlijk gebruik van het huis. Daarnaast is bijzonder dat in het project wordt samengewerkt door 3 organisaties. Dat betekent dat jongeren van de 3 organisaties samen gaan wonen, maar ook dat hun begeleiders samen gaan werken. Bovendien maakt een van de locaties ook onderdeel uit van het project Inclusief Wonen met Zorg, waarin geëxperimenteerd wordt met het scheiden van wonen en zorg.

Landelijk Actieprogramma Weer Thuis

In Leiderdorp is als onderdeel van het landelijk actieprogramma Weer Thuis een BW Light woning gerealiseerd. Drie jonge vrouwen konden hierdoor vanuit een opvangsituatie versneld doorstromen naar een gewone woning in een wijk in Leiderdorp. Het project bestond uit een samenwerking tussen de gemeente Leiderdorp, woningcorporatie Rijnhart Wonen en De Binnenvest. Doelstelling van het project was om te proberen een versnelling aan te brengen en, veelal bureaucratische, hindernissen onderweg met gezamenlijke inspanning te kunnen tackelen. Denk aan bestemmingsplan, kostendelersnorm, hoofdhuur en onderhuur, huurtoeslag, maar ook aan communicatie met omwonenden. In het kader van het Actieprogramma Weer Thuis kunnen de geleerde lessen breder gedeeld worden.

Gewoon Thuis

Gewoon Thuis is een project in de Rijnstreek in samenwerking met Stichting Kwintes, waarbij cliënten met een psychische en sociale kwetsbaarheid gewoon thuis kunnen blijven wonen en in de thuis-situatie intensief begeleid worden. Zorg en begeleiding zijn 24/7 beschikbaar en cliënten kunnen er-gens terecht als het plotseling slechter gaat. Gewoon Thuis biedt een lichtere vorm van beschermd wonen, met als doel voorkoming van instroom in een intramurale setting. In 2019 is aan 24 cliënten zorg geboden.

Samen op Jezelf

Op initiatief van woningcorporatie Portaal is een pand beschikbaar gesteld in Leiden waarin 5 zelfstandige appartementen voor cliënten van zorgorganisaties zijn gerealiseerd. De gemeente Leiden ondersteunt het project om meer door- en uitstroom vanuit beschermd wonen te realiseren. GGZ Rivierduinen, Lumen en De Binnenvest ontwikkelden het woonconcept, dat het voor mensen uit een beschermde woonvorm makkelijker moet maken om zelfstandig in de wijk te gaan wonen. Cliënten wonen hier op basis van het principe van scheiden van wonen en zorg en huren rechtstreeks bij Portaal. Samen op jezelf maakt onderdeel uit van het project Inclusief Wonen met Zorg.

Regelmatig gebeurt het dat cliënten die klaar zijn om uit te stromen uit beschermd wonen een bepaalde kwetsbaarheid houden en ook ambulante begeleiding nodig zullen blijven hebben. Vaak is het opbouwen of onderhouden van een sociaal netwerk niet vanzelfsprekend, waardoor eenzaamheid op de loer ligt. De woonvorm Samen op Jezelf biedt voor deze cliënten een beschutte plek: zelfstandig wonend maar wel samen met anderen. De bewoners hebben een eigen unit: er zijn geen gemeenschappelijke ruimtes, behalve een gezamenlijke voordeur. De samenwerking tussen Rivierduinen, Lumen en De Binnenvest maakt het mogelijk om, aansluitend bij de vraag van de bewoners zelf, te ondersteunen in het opbouwen van een onderlinge stut-en-steun-structuur tussen bewoners.

6. Financiële informatie

Omzet en resultaat

Het financiële resultaat over 2019 is € 1,9 miljoen negatief. Een sterk negatief resultaat dat voor een goed deel wordt veroorzaakt door eenmalige investeringen in de organisatie in 2019, waardoor deze gereed is voor de toekomst.

Dit negatieve resultaat is voor € 1,6 miljoen onttrokken aan de hiervoor in 2018 gevormde bestemmingsreserves voor:

- herinrichting van de organisatie (€ 0,9 miljoen)
- kwaliteitsverbetering (€ 0,4 miljoen)
- uitbreiding van decentrale locaties (€ 0,3 miljoen)

De opbrengsten zijn nagenoeg gelijk aan 2018. Operationeel is in 2019 wel een stijging te zien van de opbrengsten, aangezien in 2018 € 0,6 miljoen van de opbrengsten uit vorige jaren afkomstig was. De kosten zijn door bovengenoemde investeringen gestegen ten opzichte van 2018 (+ 8%). Voorts zijn de personeelslasten gestegen (+19%). Deze stijging werd deels veroorzaakt door een toename van personeel in loondienst in 2018, en daarnaast door een stijging van de kosten voor ingehuurd personeel alsmede een herrubricering van de advieskosten. Deze vielen in 2019 onder de personeelskosten, in tegenstelling tot 2018 waar zij werden gerekend tot de materiële kosten.

Stand van zaken op balansdatum

De financiële positie van De Binnenvest is door het negatieve resultaat in 2019 minder sterk geworden dan deze eind 2018 was. De solvabiliteit (60%) en het weerstandsvermogen (21%) zijn echter nog goed te noemen. Ook de graadmeter voor liquiditeit (current ratio) is met een score 2,0 voldoende.

7. Risico's en beheersing

Risicobereidheid

De Binnenvest wordt volledig gefinancierd vanuit publieke middelen. Onze medewerkers voelen een grote verantwoordelijkheid voor de gezondheid en het welbevinden van de aan onze zorg toevertrouwde, kwetsbare cliënten. Als werkgever voelt De Binnenvest zich (onder meer) verantwoordelijk voor het bieden van continuïteit in de werkgelegenheid.

Gezien het bovenstaande kiest De Binnenvest er voor om risico's in de (financiële) bedrijfsvoering en in de zorgverlening zoveel mogelijk te beperken. Risico's die meer algemeen zijn in onze sector, beschouwen wij als een gegeven. Onzekerheden in de financiering, waar De Binnenvest steeds meer mee te maken krijgt, zijn inherent aan de herverdeling van budgetten voor maatschappelijke opvang en beschermd wonen zoals vanuit het rijk wordt opgelegd in de komende jaren. Onze strategie en kwaliteitssysteem zijn erop gericht deze risico's zo goed mogelijk het hoofd te bieden.

Risicobeheersing

Voor het boekjaar 2020 is een positief resultaat begroot. Het grootste deel van de investering in decentralisatie van de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen alsmede de investeringen in de herinrichting van de organisatie hebben in 2018 en 2019 plaats gevonden. Deze investeringen zijn gefinancierd vanuit de eigen middelen van De Binnenvest.

Risicobeheersing en –management staan in 2020 hoog op de agenda zowel bij Raad van Bestuur als Raad van Toezicht. Nu de organisatie zijn nieuwe vorm heeft gekregen zal in 2020 sterk worden inge-

zet op het professionaliseren van risicomanagement en de planning & control cyclus. Dit wordt vormgegeven door het verbeteren van de periodieke stuurinformatie voor het management team en het verschaffen van inzicht in de belangrijkste KPI's richting de uitvoerende teams.

Marktrisico

Wmo financiering is steeds meer onderhevig aan marktwerking. Op termijn wordt ook voor de maatschappelijk opvang in de regio een aanbestedingsprocedure verwacht, als gevolg van de decentralisatie. De Binnenvest anticipeert hier op door het continu professionaliseren van de kwaliteit van zorg, zodat de Binnenvest de expert in deze regio blijft op het gebied van (preventie van) dakloosheid en de wijze waarop kwetsbare cliënten zo zelfstandig mogelijk kunnen participeren in deze maatschappij. De vernieuwde inrichting van de organisatie in 2019 draagt hier ook aan bij. Daarnaast wordt in 2020 ingezet op het professionaliseren van de bedrijfsvoering door te sturen op de juiste KPI's, zodat wij naast kwalitatief goede zorg ook een marktconforme kostprijs kunnen waarborgen.

Financieringsrisico

De Binnenvest heeft voldoende eigen middelen, zodat er geen beroep hoeft te worden gedaan op externe financieringsbronnen.